

PROGRAMA ȘCOLARĂ
PENTRU DISCIPLINA OPȚIONALĂ
MICII ACTORI

TIPUL OPȚIONALULUI: opțional la nivelul ariilor curriculare *Limbă și comunicare, Arte și Consiliere și orientare*

CLASA: a IV-a

PROF. ÎNV. PRIMAR: Cârțu Diana

NOTĂ DE PREZENTARE

Programa școlară pentru disciplina opțională *MICII ACTORI* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasa a IV-a, din învățământul primar, înscriindu-se în categoria disciplinelor abordate integrat. Situată la intersecția ariilor curriculare *Limbă și comunicare, Arte și Consiliere și orientare*, această disciplină este prevăzută în planul cadru de învățământ cu un buget de timp de 1 oră/săptămână.

Am elaborat programa școlară pentru disciplina opțională *MICII ACTORI* conform noului model de proiectare curriculară, centrat pe competențe, astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare a elevului din ciclul primar.

Perioada școlară imprimă cele mai profunde, durabile și fructuoase amprente asupra individualității copilului, acum se constituie și se consolidează trăsăturile de personalitate, se influențează dezvoltarea armonioasă a copiilor, se contribuie la stimularea inteligenței, a gândirii și a limbajului, la însușirea unor cunoștințe și deprinderi necesare pentru întreaga viață, la dezvoltarea multilaterală, la formarea trăsăturilor de caracter și de comportare civilizată.

Jucând un rol, dramatizând o scenă dintr-o poveste, folosind marionete sau costume, școlarul mic înțelege mai ușor și trăiește cu toată ființa situațiile ce pot fi cotidiene sau rare, adevărate sau simulate, se deschide, se exprimă și se dezvoltă emoțional.

Prin dramatizare, desen, modelaj, improvizație muzicală sau dans, copilul se dezvoltă pe sine și ne arată nevoile, dorințele și temerile lui, face alegeri prin care oferă indicii despre relațiile pe care le are cu părinții săi, despre ceea ce îl deranjează sau îl supără, despre capacitatea lui de a se adapta la grupul școlar și la solicitările acestuia, la mediul social etc.

Prin această disciplină opțională voi urmări dezvoltarea personală a elevilor mei, transformarea lor în persoane cu stimă de sine ridicată, încrezătoare în forțele proprii, care se descurcă în situațiile noi întâlnite, valorizează grupul școlar și lucrează în echipă. Voi ajuta elevii să-și contureze personalitatea, pornind de la dramatizarea unor texte literare cunoscute și plăcute, memorând replicile sau improvizând, folosind siluete, marionete, decoruri și costume confecționate chiar de ei, ajungând chiar să interpreteze roluri din propriile creații, fiind astfel scenariști, regizori, decoratori, costumieri, punând în scenă, fără intervenția mea, o mică piesă.

Pentru că Școala îi pregătește pentru viață, iar viața înseamnă interpretarea, pe rând sau chiar simultan, a mai multor roluri.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Modalități de evaluare
- Sugestii metodologice
- Bibliografie

COMPETENȚE GENERALE:

- I. Dezvoltarea capacității receptare și decodare a mesajului oral**
- II. Dezvoltarea capacității de exprimare orală**
- III. Dezvoltarea capacității interpretative și imaginative prin teatru, muzică și mișcare**
- IV. Dezvoltarea capacității de cooperare în scopul realizării unui produs, a unor compoziții**

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE:

- I. Dezvoltarea capacității receptare și decodare a mesajului oral**

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
1.1 Audierea cu interes a unui text dramatizat	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de ordonare logică a momentelor principale ale lecturii; - exerciții de recunoaștere a momentelor unui text pe baza informațiilor oferite de colegi/ după imagini;
1.2 Identificarea/formularea mesajului textului prezentat	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de identificare a conexiunilor dintre fapte, atitudini, efecte; - exerciții de recunoaștere a personajelor după o enumerare de însușiri; - exerciții de grupare a personajelor în pozitive/ negative, principale/secundare; - exerciții de identificare a elementelor reale/ imaginare; - exerciții de redare a mesajului unui text prin desen, repovestire, dramatizare, mimă; - exerciții de citire expresivă a unor texte dramatizate: povești, povestiri, poezii, fabule, legende;
1.3 Sesizarea asemănarilor și deosebirilor dintre textele dramatizate prezentate, cu privire la conținut, personaje, formule, învățătură/morală	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de grupare a caracteristicilor comune/diferite dintre: poveste-povestire-legendă, fabulă-snoavă; - exerciții de potrivire a unor proverbe textelor dramatizate prezentate.

II. Dezvoltarea capacității de exprimare orală

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
2.1 Dezvoltarea vocabularului utilizând cuvinte și expresii întâlnite în textele prezentate	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de formulare a unor enunțuri proprii, cu accent pe claritatea mesajului, corectitudinea exprimării, intonarea adecvată;- dialoguri improvizate și convorbiri tematice, având textul prezentat ca suport;- jocuri de cuvinte, frământări de limbă;- exerciții de interpretare a unui rol în maniere diferite;- exerciții de justificare a comportamentului/faptelor unui personaj, a alegerii personajului preferat;
2.2 Pronunțarea corectă și clară a cuvintelor și enunțurilor	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de pronunție corectă a termenilor specifici teatrului;
2.3 Adaptarea vorbirii în funcție de cerințele textului prezentat	<ul style="list-style-type: none">- exerciții de dicție;- exerciții de reglare a tonului, volumului și vitezei vorbirii;- recitări;- dramatizări;- comentarea deznodământului textelor și extragerea moralei;
2.4 Exprimarea în cuvinte proprii a punctului de vedere cu privire la mesajul textului prezentat	<ul style="list-style-type: none">- analiza întâmplărilor prezentate și raportarea lor la viața cotidiană;- prezentarea unor situații din viața reală prin raportarea lor la întâmplările din text;- găsirea unui final diferit de cel al autorului;
2.5 Prelucrarea unei opere literare cu caracter epic pentru a fi reprezentată scenic	<ul style="list-style-type: none">- dramatizarea unui text literar/unui fragment, respectând condițiile reprezentării scenice;- prezentarea dramatizării în fața colegilor/unui public mai larg.

III. Dezvoltarea capacității interpretative și imaginative prin teatru, muzică și mișcare

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
3.1 Identificarea modalităților de interpretare a unui rol	- observarea și comentarea comportamentului actorilor; - adoptarea unei ținute fizice firești, sobre, amuzante, grațioase etc, în concordanță cu rolul; - jocuri de rol; interpretarea unor roluri scurte în manieră proprie;
3.2 Identificarea fragmentelor muzicale potrivite textelor alese	- selectarea unor cântece pentru fondul muzical, intro/final al dramatizărilor;
3.3 Crearea unor elemente de mișcare și dans, urmărind conținutul prezentat	- prezentarea unor mișcări scenice și a unor pași de dans, pornind de la enunțul textelor și urmărind linia melodică;
3.4 Manifestarea unor reacții, emoții, sentimente sugerate de textele prezentate prin gestică, mimică, timbrul și volumul vocii, mișcare scenică	- jocuri de mimare a unor atitudini corespunzătoare expresivității textului; - jocuri de alegere a măștilor potrivite; - acompanierea textelor prin bătăi din palme, jucării muzicale; - jocuri de mimare prin mișcare corporală/ dans a unor fragmente.

IV. Dezvoltarea capacității de cooperare în scopul realizării unui produs, a unor compoziții

Competențe specifice	Exemple de activități de învățare
4.1 Manifestarea interesului, voinței și cooperării în scopul descoperirii etapelor și realizării unor produse	- dialog pe tema organizării activității, stabilirea unor reguli specifice grupului de lucru; - sortarea și asamblarea unor componente, lucrând în echipă; - jocuri didactice, de tip puzzle.

<p>4.2 Realizarea unor produse, utilizând cunoștințele și tehnicile învățate în orele de Comunicare în limba română/Limba și literatura română, Arte vizuale și abilități practice</p>	<p>- realizare de afișe/programe/invitații pentru diferite ocazii sau spectacole;</p> <p>- realizarea unor elemente de decor;</p> <p>- realizare de măști, păpuși/marionete;</p> <p>- realizarea unor elemente de costumație, în funcție de rolul primit.</p>
--	---

CONȚINUTURI

I. Elemente și termeni specifici

- actor, rol, personaj, regizor, sufler, scenă, cortină, culise;
- decor, costume, măști, marionete, machiaj;
- povești, povestiri, poezii, fabule, legende, snoave (literatura română și universală).

II. Coordonate ale capacității de comunicare

- improvizația (dialoguri improvizate) și convorbirea tematică având textele prezentate ca suport;
- textul în versuri și proză, liric, epic și dramatic;
- textul de informare și funcțional: afiș, program, invitație;
- descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat);
- relatarea unei acțiuni/întâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite);
- comunicarea verbală, nonverbală și paraverbală (exerciții de dicție, jocuri de cuvinte, frământări de limbă, jocuri de rol).

III. Elemente de interpretare

- dramatizarea, interpretarea unui rol (în fața colegilor/unui public mai larg);
- mimarea (atitudinilor corespunzătoare expresivității textului);
- mișcarea scenică pornind de la textele prezentate;
- acompanierea textelor prin bătăi din palme, jucării muzicale;
- executarea unor pași de dans.

IV. Spațiul natural și spațiul imaginar

- decorul – compunerea unui spațiu natural/imaginar prin realizarea în echipă a unor elemente de decor potrivite conținuturilor textelor dramatizate;
- vestimentația – participarea la realizarea unor elemente ale costumațiilor de scenă.

MODALITĂȚI DE EVALUARE

Tradiționale:

- **proba orală** (desprinderea semnificației globale și a unor elemente de detaliu dintr-un mesaj ascultat, recunoașterea unor personaje din textele dramatizate, utilizarea corectă a limbajului specific teatrului, adaptarea mesajului propriu la semnificația textului și partenerul de dialog);
- **proba practică** (interpretarea unui rol, ținând cont de trăsăturile personajului, crearea unor elemente de mișcare și dans, în concordanță cu textul, mesajul acestuia și cu propriile trăiri; realizarea unor produse, a unor compoziții prin stabilirea și respectarea unor roluri, în cadrul unui grup).

Moderne:

- **portofoliul** (cele mai bune lucrări sau realizări personale ale elevilor).

SUGESTII METODOLOGICE

Recomand ca textele selectate spre a fi dramatizate să aparțină genurilor literare ce facilitează reprezentarea scenică – epic (cu speciile sale: schița, povestirea, nuvela, romanul, basmul cult, fabula, poemul, balada) și dramatic (cu speciile de bază: tragedia, comedia, drama, dar și varietățile: tragi-comedia, teatrul de marionete, teatrul de umbre, teatrul de improvizație, pantomima, comedia muzicală) și asigură varietatea atât de necesară școlarului mic care e atras de noutate și diversitate.

Pentru elevii de clasa a IV-a recomand o preponderență a dramatizărilor versificate, replicile fiind mai ușor de memorat și, pentru ambele clase, selectarea unor texte amuzante ce sigur vor deveni preferatele acestora. Textele ce aduc în prim plan aspecte ale istoriei poporului nostru pot fi dramatizate în strânsă legătură cu informațiile primite în orele de *Istorie*.

Recomand participarea elevilor la prelucrarea textelor literare, pentru a fi reprezentate în fața publicului și folosirea ideilor acestora privitoare la alegerea costumelor, decorului, muzicii,

mișcărilor scenice, crescându-le astfel stima de sine, încrederea în forțele proprii și dându-le o satisfacție suplimentară, a contribuției proprii.

Exercițiile de dicție, jocurile de utilizare a componentelor verbale, nonverbale și paraverbale, jocurile pentru dezvoltarea empatiei și a inteligenței emoționale și activitățile de dezvoltare personală a elevilor sunt extrem de importante, preced/însoțesc dramatizările, sunt foarte atractive pentru școlarii mici (auxiliar) și pot fi folosite la ambele clase.

Jocurile și activitățile cele mai atractive pentru elevi, preferate de aceștia, pe care le recomand a fi folosite atât în orele de opțional cât și în desfășurarea celorlalte discipline sunt: *Pânza prieteniei, Buchetul veseliei, Cartonașul meu, Inima frântă, Cutia cu saluturi amuzante, Curcubeul emoțiilor, Scaunul fierbinte, Dacă aș fi... o floare/un animal/un fenomen al naturii, aș fi..., În oglindă, Detectivii emoțiilor, Culori – stări/culori – sentimente.*

Ușor de folosit și recomandate în prelucrarea textelor propuse în auxiliar sunt metodele alternative: Brainstorming (captarea atenției), Cadranele (fixarea cunoștințelor), Ciorchinele (identificarea personajelor, elementelor de decor), Cvintetul (evaluare), Diagrama Venn (stabilirea trăsăturilor comune/diferite ale personajelor), Turul galeriei (prezentarea produselor activității/evaluare) și interacțiunile: profesor-elev/elevi, pe grupe, în perechi.

Folosirea metodelor activ-participative, în tandem cu cele tradiționale, crește viteza atingerii scopului ultim al disciplinei opționale *Micii actori* – dezvoltarea personală a elevilor, însemnând construirea și maturizarea abilităților emoționale și comportamentelor: stima de sine pozitivă, recunoașterea și exprimarea propriilor emoții dar și a celorlalți, comportamentul independent, valorizarea relațiilor în interiorul grupului și apartenența la grup, toleranța, respectul, auto-controlul, empatia, exersarea unui cod de comportament specific clasei.

BIBLIOGRAFIE

Avasâlcei, N., Butnariu Șt., Cristea I. (2000). *Programe școlare pentru învățământul primar- discipline opționale*. vol. I. avizat MEN Nr. 31016/18.04.2000. Iași: Editura AS'S.

Ciobotaru, A. D., Mihailovici, E. (2002). *Tehnicile teatrale și rezolvarea conflictelor*. Iași: Editura Spiru Haret.

Elias, M., Tobias, S., Friedlander, B. (2012). *Inteligența emoțională în educația copiilor*. București: Editura Curtea Veche.

Goncerencu, G., Goncerencu, V. (1997). *Serbări școlare, sugestii pentru clasele I-IV*. Constanța: Editura Pontica.

Hobjilă, A. (2012). *Comunicare, discurs, teatru*. Iași: Editura Institutul European.

Lungu, V. (2012). *Tehnici de simulare a emoțiilor pentru personaje virtuale*. București.

Manolescu, M. (2012). *Organizarea interdisciplinară a ofertelor de învățare pentru formarea competențelor cheie la școlarii mici*. București.

Ministerul Educației Naționale. (2014). *Programa școlară pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice, clasele a III-a – a IV-a*. Anexa nr 2 la OMEN nr. 5003/ 2.12.2014. București.

Ministerul Educației Naționale. (2014). *Programa școlară pentru disciplina Educație civică, clasele a III-a – a IV-a*. Anexa nr 2 la OMEN nr. 5003/ 2.12.2014. București.

Ministerul Educației Naționale. (2014). *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a III-a – a IV-a*. Anexa nr 2 la OMEN nr. 5003/ 2.12.2014. București.

Ministerul Educației Naționale. (2014). *Programa școlară pentru disciplina Muzică și mișcare, clasele a III-a – a IV-a*. Anexa nr 2 la OMEN nr. 5003/ 2.12.2014. București.

Panaît, A. (1999). *De-a actorii... teatru pentru copii*. București: Editura Aramis.

Plutchik, R. (1980). *Emotion: Theory, research, and experience: Vol. 1. Theories of emotion 1*. New York: Academic.

IZVOARE

Almaș, D. (2015). *Povestiri istorice*. Bacău: Editura Agora.

Banciu T. (2008). *Povestea fulgului de zăpadă*.

Batzaria, N. (1971). *Haplea. Alte pățanii și năzdrăvăni*. București: Editura Ion Creangă.

Bolintineanu, D. (2002). *Legende istorice*. București: Editura Litera Internațional.

Caragiale, I.L. (2014). *Momente și schițe*. București: Editura Andreas.

Cassian, N. (1961). *Încurcă-Lume*. București: Editura Tineretului.

Crăciun, C. (2006). *Culegere de texte literare și nonliterare, de exerciții, jocuri și glume*. Deva: Editura EMIA.

Creangă, I. (2008). *Povești. Povestiri. Amintiri*. București: Editura Unicart.

Dima, S. și Pîclea D. (1993). *Antologie de texte literar-artistice*. București: Lumea copiilor.

Fierăscu, C. Șt. (1969). *Teatru școlar*. București: Editura Tineretului.

Labiș, N. (2003). *Păcălici și Tândăleț*. Ed. a II-a. Iași: PRINCEPS EDIT.

La Fontaine, J. (1980). *Fabule*. București: Combinatul poligrafic "Casa Scînteii".

Pancu-Iași, O. (1977). *Mai e mult până diseară?* București: Editura Ion Creangă.

Pann, A. (1967). *Povestea vorbii. II*. Ediție îngrijită de I. Fischer. București: Editura pentru Literatură.

Toma C., Prisecaru, M. și Bolboaca, E. (2002). *Primii artiști-teatru pentru copii*. București: Editura Aramis.

Sorescu, M. (1990). *Singur printre poeți*. București: Editura InterContemPress.

Wilde, O. (2009). *Prințul fericit*. București: Editura Gramar.

<http://www.universdecopil.ro/>

<http://documents.tips/documents/procesul-literar-nica.html>

<http://www.psihologpentrucopii.ro/2011/07/jocuri-de-dezvoltare-emotionala-pentru-copii/>

<http://www.scribub.com/gradinita/joc/JOCURI-PENTRU-EXPRIMAREA-EMOTI123321512.php>